

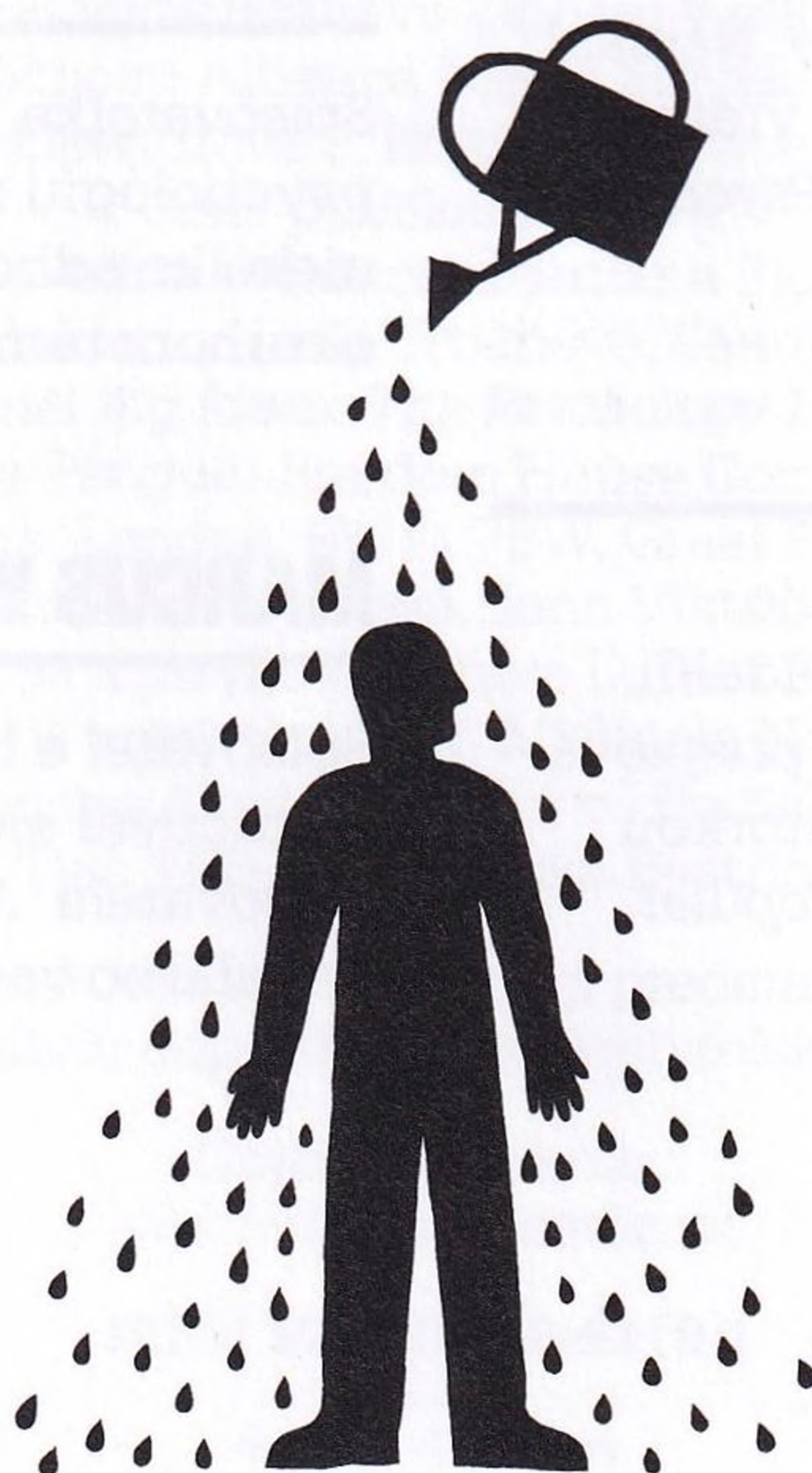
OBSAH

10 ÚVOD

FILOZOFICKÉ KORENE POČIATKY PSYCHOLÓGIE

- 18 **Štyri temperamenty osobnosti**
Galénos
- 20 **V tomto stroji je myslíaca duša**
René Descartes
- 22 **Dormez!** Abbé Faria
- 24 **Pojmy nadobúdajú silu, keď si vzájomne odporujú**
Johann Friedrich Herbart
- 26 **Byť tým ja, ktorým naozaj som** Søren Kierkegaard
- 28 **Osobnosť je tvorená prírodou a výchovou**
Francis Galton
- 30 **Zákony hystérie sú univerzálne**
Jean-Martin Charcot
- 31 **Príznačná deštrukcia vnútorných spojení psyché**
Emil Kraepelin
- 32 **Počiatky duševného života sa datujú od počiatku života**
Wilhelm Wundt

- 38 **Poznáme význam slova „vedomie“, pokým nás niekto nepožiadá, aby sme ho definovali**
William James
- 46 **Adolescencia je nové zrodienie**
G. Stanley Hall
- 48 **24 hodín potom, ako sa niečo naučíme, dve tretiny z toho zabudneme**
Hermann Ebbinghaus
- 50 **Inteligencia jednotlivca nie je fixná kvantita**
Alfred Binet
- 54 **Nevedomie vidí muža za záclonou**
Pierre Janet

BEHAVIORIZMUS REAGUJEME NA SVOJE OKOLIE

- 60 **Pohľad na chutnú potravu vyvoláva v ústach hladného človeka slinenie** Ivan P. Pavlov
- 62 **Neužitočné konanie je vymazané** Edward Thorndike
- 66 **Ktokoľvek, bez ohľadu na svoju prirodzenosť, môže byť vychovaný tak, že sa stane čímkoľvek**
John B. Watson
- 72 **To veľké, Bohom dané bludisko, ktorým je náš ľudský svet** Edward Tolman
- 74 **Ak raz myš navštívi naše vrece so zrnom, môžeme rátať s tým, že sa vráti**
Edwin Guthrie
- 75 **Nie je nič prirodzenejšie, než že mačka „miluje“ myš**
Zing-Yang Kuo
- 76 **Učenie jednoducho nie je možné** Karl Lashley
- 77 **Vpečatenie nemôže byť zabudnuté** Konrad Lorenz
- 78 **Správanie sa formuje pozitívnym a negatívnym posilňovaním** B. F. Skinner
- 86 **Prestaňte si predstavovať scénu a uvoľnite sa**
Joseph Wolpe

PSYCHOTERAPIA

SPRÁVANIE JE URČOVANÉ NEVEDOMÍM

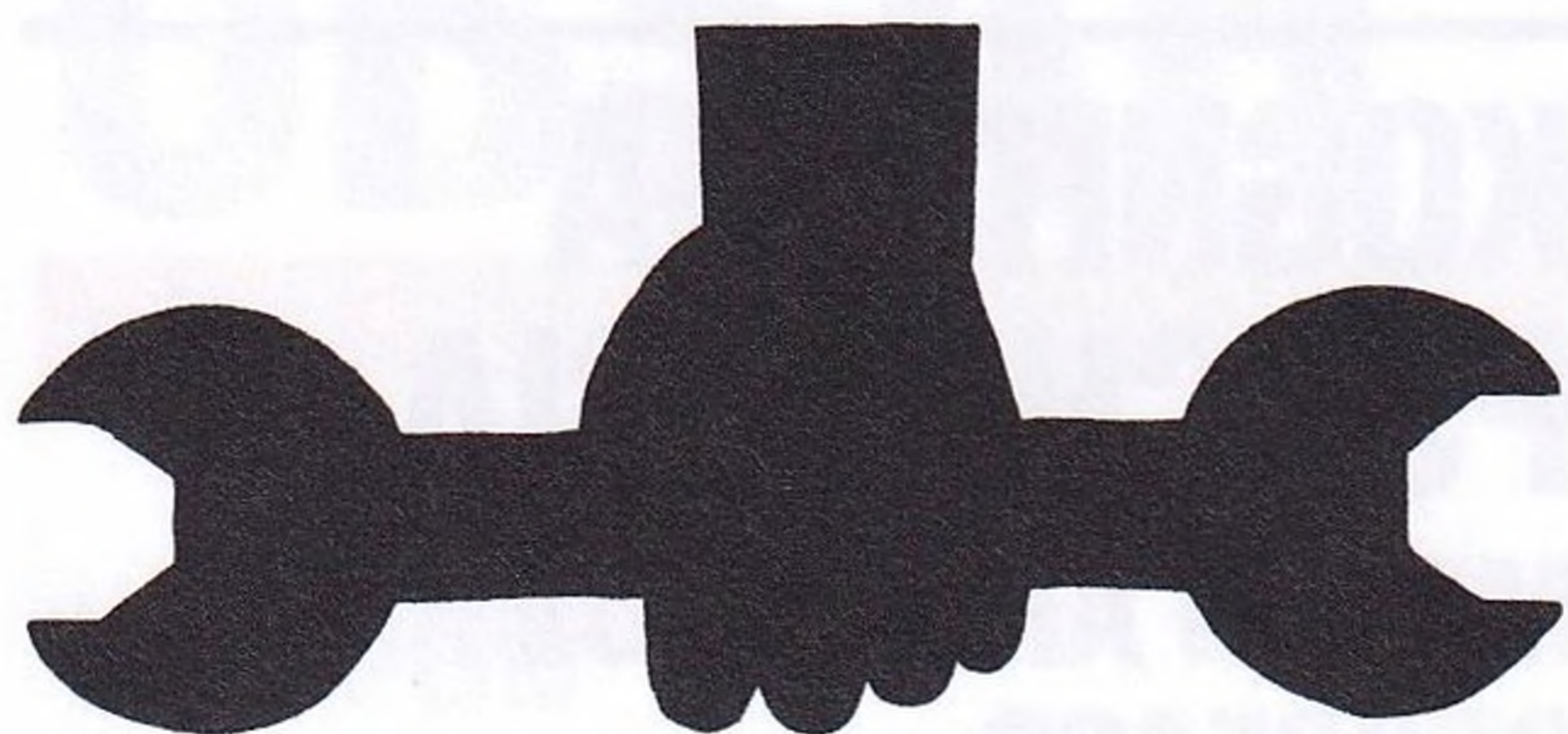
- 92 Nevedomie je pravou psychickou realitou**
Sigmund Freud
- 100 Neurotik si stále nosí so sebou pocit menejcennosti**
Alfred Adler
- 102 Kolektívne nevedomie sa skladá z archetypov**
Carl Jung
- 108 Zápas medzi inštinktom života a inštinktom smrti pretrváva po celý život**
Melanie Kleinová
- 110 Tyrania „mal by som“**
Karen Horneyová
- 111 Superego sa prejaví, keď nepriateľsky konfrontuje ego**
Anna Freudová
- 112 Pravdu lepšie znášame, keď ju sami objavíme**
Fritz Perls
- 118 Je nesmierne nepostačujúce poskytnúť adoptovanému dieťaťu domov a lásku**
Donald Winnicott
- 122 Nevedomie je rečou toho druhého v nás**
Jacques Lacan
- 124 Úlohou človeka je zrodiť seba samého**
Erich Fromm

- 130 Dobrý život je proces, nie stav bytia**
Carl Rogers
- 138 Čím človek môže byť, tým musí byť**
Abraham Maslow
- 140 Utrpenie prestáva byť utrpením vo chvíli, keď nájde svoj zmysel**
Viktor Frankl
- 141 Človek sa nestane človekom bezbolestne**
Rollo May
- 142 Racionálne názory vytvárajú zdravé emočné dôsledky**
Albert Ellis
- 146 Rodina je „továreň“, kde sa vyrábajú ľudia**
Virginia Satirová
- 148 Zapni sa, nalad' sa, vypadni**
Timothy Leary
- 149 Vhľad môže spôsobiť slepotu**
Paul Watzlawick
- 150 Šialenstvo nemusí znamenať koniec života, môže byť začiatkom nového**
R. D. Laing
- 152 Naš osud neurčuje naša minulosť**
Boris Cyrulnik
- 154 Iba dobrí ľudia majú depresie**
Dorothy Roweová
- 155 Otcovia podliehajú pravidlu mlčania**
Guy Corneau

KOGNITÍVNA PSYCHOLÓGIA

MOZOG AKO DÁTOVÝ PROCESOR

- 160 Inštinkt je dynamický vzorec**
Wolfgang Köhler
- 162 Vyrušenie pri úlohe výrazne zvyšuje pravdepodobnosť, že si ju zapamätáme**
Bluma Zeigarniková
- 163 Keď dieťa počuje kroky, aktivuje sa zhluk neurónov**
Donald Hebb
- 164 Poznanie je proces, nie produkt**
Jerome Bruner
- 166 Človeka s presvedčením možno len ťažko zmeniť**
Leon Festinger
- 170 Magické číslo sedem, plus alebo mínus dva**
George Armitage Miller
- 174 Na povrchu je toho viac, než oči vidia**
Aaron Beck
- 178 V jednom okamihu dokážeme počúvať len jeden hlas**
Donald Broadbent
- 186 Šíp času sa ohýba do slučky**
Endel Tulving
- 192 Vnímanie je zvonka riadená halucinácia**
Roger N. Shepard
- 193 Neustále pátrame po kauzálnych spojeniach**
Daniel Kahneman

- 194 Udalosti a emócie sa ukladajú do pamäti spoločne** Gordon H. Bower
- 196 Emócie sú ako splašený kôň** Paul Ekman
- 198 Extáza je krok do alternatívnej reality** Mihály Csíkszentmihályi
- 200 Šťastní ľudia sú vysoko spoločenski** Martin Seligman
- 202 To, čomu z celého srdca veríme, nemusí byť nevyhnutne pravda** Elizabeth Loftusová
- 208 Sedem hriechov pamäti** Daniel Schacter
- 210 Človek nie je to isté čo jeho myšlienky** Jon Kabat-Zinn
- 211 Bez biologických hodín v mozgu by sme žili v chaose** Colin Blakemore
- 212 Postrčenie je drobný podnet z prostredia, ktorý nás upúta a zmení naše správanie** Richard Thaler
- 213 Sú obavy, že biológia spochybni všetko, čo je nám sväté** Steven Pinker
- 214 Rituály kompulzívneho správania sú pokusom, ako ovládnuť nutkavé myšlienky** Paul Salkovskis

216 Našu plnú pozornosť má to, čo hľadáme... preto vidíme neskutočne málo
Chabris a Simons

SOCIÁLNA PSYCHOLÓGIA

ŽIJEME VO SVETE SPOLU S ĎALŠÍMI ĽUĎMI

- 222 Nemôžeme porozumieť systému, kým sa ho nepokúsime zmeniť**
Kurt Lewin
- 228 Aká silná je tendencia k sociálnej konformite?**
Solomon Asch
- 232 Život je ako divadelná hra**
Erving Goffman
- 234 Súdržnosť zvyšuje riziko skupinového myslenia**
Irving Janis
- 236 Čím častejšie niečo vidíme, tým viac sa nám to páči**
Robert Zajonc
- 242 Kto má rád schopné ženy?**
Janet Taylorová Spenceová
- 243 Bleskové spomienky vytvárajú udalosti s vysokým emocionálnym nábojom** Roger Brown
- 244 Cieľom nie je posúvať hranice vedomostí, ale byť v centre poznania**
Serge Moscovici
- 246 Sme od prírody sociálne bytosti** William Glasser

- 248 Veríme, že ľudia dostanú, čo si zaslúžia**
Melvin Lerner
- 250 Ľudia, ktorí robia šialené veci, nemusia byť nevyhnutne šialenci**
Elliot Aronson
- 252 Ľudia robia to, čo sa im povie** Stanley Milgram
- 260 Čo sa stane, keď slušných ľudí dostaneme do zlej situácie?**
Philip Zimbardo
- 262 Riešiteľ [musí] vedecké záujmy vyvážiť... so záujmami potenciálnych subjektov**
Diana Baumrindová
- 263 Prečo sa okoloidúci len prizerá?** Latané a Darley
- 264 Traumu treba chápať v kontexte vzťahu medzi jednotlivcom a spoločnosťou**
Ignacio Martín-Baró

VÝVINOVÁ PSYCHOLÓGIA

OD DETSTVA PO DOSPELOSŤ

- 270 Cielom vzdelávania je vytvárať ľudí, ktorí sú schopní robiť nové veci**
Jean Piaget
- 278 Sami sebou sa stávame prostredníctvom druhých**
Lev Semionovič Vygotskij
- 279 Za dieťa nie je zodpovedný žiadny konkrétny rodič**
Bruno Bettelheim
- 280 Všetko, čo rastie, má svoj plán**
Erik Erikson
- 282 Citové väzby z detstva sú neoddeliteľnou súčasťou ľudskej prirodzenosti**
John Bowlby
- 286 Blízky telesný kontakt je nesmierne dôležitý**
Harry Harlow
- 287 Pripravujeme deti na život, o ktorého priebehu vôbec nič nevieme**
Françoise Doltoová
- 288 Citlivá matka vytvára bezpečnú väzbu**
Mary Ainsworthová
- 290 Kto učí deti nenávidieť a báť sa ľudí inej rasy?**
Clark a Phippsová Clarková
- 292 Dievčatá dostávajú lepšie známky než chlapci**
Eleanor E. Maccobyová

- 294 Väčšinu ľudského správania sa učíme napodobňovaním**
Albert Bandura
- 300 Morálka sa vyvíja v šiestich štádiách**
Lawrence Kohlberg
- 302 Rečový orgán rastie ako ktorýkoľvek iný telesný orgán**
Noam Chomsky

PSYCHOLÓGIA OSOBNOSTI

OSOBNOSŤ A INTELIGENCIA

- 310 Vymenujte čo najviac možností použitia špáradla, ktoré vám napadnú**
J. P. Guilford
- 312 Mal Robinson Crusoe osobnostné rysy pred príchodom Piatka?**
Gordon Allport
- 320 Všeobecná inteligencia sa skladá z fluidnej a kryštalickej inteligencie**
Raymond Cattell
- 322 Existuje spojitost medzi šialenstvom a genialitou**
Hans J. Eysenck
- 328 Hnacou silou výkonu sú tri hlavné motivácie**
David C. McClelland
- 330 Emócia je v podstate nevedomý proces**
Nico Frijda

- 332 Správanie bez podnetov z okolitého prostredia by bolo absurdne chaotické**
Walter Mischel
- 334 V psychiatrických liečebniach nie sme schopní rozoznať duševne zdravých od duševne chorých**
David Rosenhan
- 336 Tri tváre Evy**
Corbett H. Thigpen
a Hervey M. Cleckley

338 ĎALŠIE OSOBNOSTI PSYCHOLÓGIE

348 VÝKLADOVÝ SLOVNÍK

352 REGISTER

359 POĎAKOVANIE

